

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/3/2013
Identifikačné číslo spisu:	7705213555
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7705213555.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa W. I., bývajúceho v T., proti odporkyni V. R., bývajúcej v N., zastúpenej JUDr. Miroslavom Hospodárom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Námestie Slobody č. 13, o zaplatenie 35 500 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16 C 5/2006, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Michalovce z 8. septembra 2010 č.k. 16 C 5/2006-365 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. decembra 2011 sp. zn. 2 Co 342/2010, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 8. septembra 2010 č.k. 16 C 5/2006-365 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 35 500 € spolu so 6 % úrokom z omeškania od 17. septembra 2005 až do zaplatenia a náhradu trov konania, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak po zistení, že navrhovateľ poskytol odporkyni v priebehu rokov 2001-2002 pôžičky celkom v sume 35 500 € (1 069 474 Sk), ktoré mu odporkyňa nevrátila. Účastníci si dohodli splatnosť pôžičiek tak, že odporkyňa sa zaviazala navrhovateľovi pôžičky vrátiť do 3 mesiacov po uplynutí jej záväzku vyplývajúceho z článku V ods. 5 zmluvy č. 34/2000 o poskytnutí štátnej pomoci z 10. januára 2001, (záväzku na dobu 5 rokov od prijatia štátnej pomoci pokračovať v predmete činnosti), odporkyňa teda bola povinná pôžičky vrátiť do 10. apríla 2006. Uzavretie takejto dohody o splatnosti pôžičiek tvrdil navrhovateľ a potvrdila ju aj samotná odporkyňa vo svojom vyjadrení k návrhu doručenom súdu 16. novembra 2005, v ktorom uviedla, že návrh považuje za predčasný, lebo dohoda o vrátení požičaných peňazí s navrhovateľom bola taká, že mu ich vráti po uplynutí 3 mesiacov nasledujúcich po uplynutí záväzku vyplývajúceho zo zmluvy č. 34/2000; táto lehota ešte plynie, preto pôžička nie je splatná a nárok na vymáhanie na súde navrhovateľovi ešte nevznikol. Existencia dohody o splatnosti predmetných pôžičiek nepriamo vyplýva aj zo zmluvy o budúcej zmluve z 30. augusta 2002, z obsahu ktorej je zrejmé, že na predmet budúcej kúpnej zmluvy - výrobnú halu s príslušenstvom poskytol navrhovateľ odporkyni väčšiu časť finančných prostriedkov a dohodli sa, že najneskôr do 3 mesiacov po uplynutí povinnosti odporkyne z citovanej zmluvy č. 34/2000 z čl. V ods. 5 uzavrujú budúcu kúpnu zmluvu, pri

podpise ktorej pre odporkyňu vystaví potvrdenie, že pôžičky má voči navrhovateľovi usporiadané. Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve navrhovateľ súdu predložil nepodpísanú, ale to, že bola uzavretá, vyplýva z potvrdenia o overení podpisov navrhovateľa, odporkyne, jej manžela na uvedenej zmluve a z výpovede svedka JUDr. Kizivata, v ktorého advokátskej kancelárii bola zmluva vyhotovená. Vzhľadom na existenciu dohody o splatnosti pôžičiek súd vyhodnotil námietku premlčania vznesenú odporkyňou ako neopodstatnenú, nakoľko v čase podania návrhu na súd nebola pohľadávka navrhovateľa premlčaná. O úrokoch z omeškania rozhodol súd podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie odporkyne rozsudkom z 8. decembra 2011 sp. zn. 2 Co 342/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil okrem výroku o začiatku omeškania. Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o začiatku omeškania zmenil tak, že odporkyňa je povinná platiť úrok z omeškania od 11. apríla 2006. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní správne ustálil, že došlo k ústnej dohode o splatení pôžičiek, ktoré boli navrhovateľom poskytované odporkyni, a to aj prostredníctvom iných osôb, konkrétne syna navrhovateľa a pokiaľ išlo o spoločnosť Banana s.r.o., je nepochybne preukázané výpoveďou svedkov a listinnými dôkazmi, že táto spoločnosť plnením v prospech odporkyne splnila dlh voči navrhovateľovi. Preto odvolací súd vo veci samej napadnutý rozsudok potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti začiatku omeškania, keď podľa jeho názoru sa tak stalo 11. apríla 2006, teda nasledujúci deň po dni, kedy mala odporkyňa pôžičku vrátiť podľa preukázanej dohody o splatnosti pôžičiek (3 mesiace po uplynutí jej záväzku vyplývajúceho z čl. V ods. 5 zmluvy č. 34/2000). Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil podľa § 142 ods. 3 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudkom súdov oboch stupňov podal na podnet odporkyne mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky a navrhol ich zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že napadnutými rozhodnutiami bol porušený zákon, konanie pred súdom prvého stupňa trpí vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Poukázal na to, že súd prvého stupňa vychádzal pri rozhodnutí z toho, že dohoda o splatnosti pôžičiek medzi navrhovateľom a odporkyňou vyplýva z tvrdenia navrhovateľa, vyjadrenia právneho zástupcu odporkyne k návrhu na vydanie platobného rozkazu a z nepriameho dôkazu, a to zmluvy o budúcej zmluve z 30. augusta 2008. V priebehu konania však odporkyňa popierala existenciu dohody o splatnosti pôžičiek a tvrdila, že splatnosť pôžičiek nebola dohodnutá. V rozpore s tým je prvotné vyjadrenie jej právneho zástupcu, ktoré bolo v priebehu konania viac ráz vysvetlené, ktoré nie je možné spravodlivo pripísať na vrub odporkyne. Súd prvého stupňa rozhodnutie odôvodnil aj poukazom na zmluvu o budúcej zmluve z 30. augusta 2008, ktorá však bola predložená iba v koncepte, koncept zmluvy nebol podpísaný účastníkmi konania ako zmluvnými stranami a originál zmluvy navrhovateľ nepredložil z dôvodu jej odcudzenia. Podľa názoru generálneho prokurátora navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal existenciu dohody o splatnosti poskytnutých pôžičiek medzi ním a odporkyňou. Zo súdom vykonaného dokazovania vyplýva tá skutočnosť, že splatnosť pôžičiek vzhľadom k neformálnym obchodným vzťahom medzi navrhovateľom a odporkyňou nebola medzi nimi vopred zreteľne ustálená. Keďže navrhovateľ nepreukázal existenciu dohody o splatnosti pôžičiek, nebolo ani preukázané, kedy má odporkyňa požiadané peniaze vrátiť, preto trojročná premlčacia doba v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka vo vzťahu ku všetkým navrhovateľom požičaným sumám začala plynúť dňom, ktorý nasledoval po dni, kedy dlh vznikol, teda kedy navrhovateľ odporkyni peniaze požičal. Premlčacie doby vo vzťahu k jednotlivým požičaným sumám (spolu 35 500 €) uplynuli pred uplatnením práva navrhovateľa na súde. Z uvedených dôvodov žiadal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s rozsudkom odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že dovolanie považuje za nedôvodné, nezákonné, neobjektívne. Súdny nižších stupňov dostatočne a správne zistili skutkový stav hodnotením všetkých dôkazov, vykonaných súdmi v konaní v súlade s § 132 O.s.p., zistený skutkový stav aj

náležite vyhodnotili, na zistený skutkový stav aplikovali správne ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka a zákonným spôsobom sa vypořádali s nedôvodnou námietkou premlčania vznesenou odporkyňou.

K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadrila aj odporkyňa, ktorá sa s ním v celom rozsahu stotožnila a žiadala dovolaniu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní [§ 10a ods. 3 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)], bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu pretrvávala nejednotnosť rozhodovania a výkladu ustanovení § 243e až § 243j O.s.p. v otázke procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania. Na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 20. októbra 2015, bolo prijaté spoločné zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť“.

Predmetné stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 94/2015, vychádza z názoru, že postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči všeobecne rešpektovanej zásade „nech si každý chráni svoje práva“. Táto zásada zdôrazňuje procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťiaca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v § 243e až § 243j O.s.p.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal na podklade spisu, či odporkyňa napadla rozsudok odvolacieho súdu dovolaním. Po zistení, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nepodala, najvyšší súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odmietol ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dala podnet na mimoriadne dovolanie odporkyňa. Najvyšší súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.